

μ' ὄλας τὰς χρηματικὰς στενοχωρίας της, ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς τὴν ἐκδοσιν τῆς σειρᾶς τοῦ κ. Σάθα, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τοιοῦτον σπουδαῖον ἔργον δὲν θὰ διακοπῆ δι' ἑλλειψιν ὑλικῆς συνδρομῆς.

[Times, 23 Αὐγούστου].

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἐκτορος Μαλό βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ].

Συνίξιμα· ἰδί σελ. 548.

ΙΑ'

Βαρβερίνος.

Ἄν δὲν ἐβιαζόμην νὰ φθάσω εἰς τὰ Παρίσια, θὰ ἔμενον πολὺν, πάρα πολὺν καιρὸν μετὰ τῆς Λίζης· εἶχομεν τόσα νὰ εἰπῶμεν, καὶ τόσον ὀλίγα ἠδυνάμεθα νὰ λέγωμεν διὰ τῆς γλώσσης ἢν ἠδυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν!

Ἡ Λίζα εἶχε νὰ μοὶ διηγηθῆ πῶς ἀποκατέστη εἰς Δρευζὺ, πῶς τὴν ἠγάπησε πολὺ ὁ θεὸς της καὶ ἡ θεία της, οἵτινες ἐκ τῶν πέντε παιδίων τῶν εἶχον διατηρήσει μόνον ἓν. Τὸ δυστύχημα τοῦτο συμβαίνει συνεχῶς εἰς Νιέβραν, ὅπου αἱ γυναῖκες ἐγκαταλείπουν τὰ παιδιά των, μισθοῦμεναι ὡς τροφοὶ εἰς ξένων οἰκίας· μοὶ εἶπεν ὅτι τὴν μετεχειρίζοντο ὡς ἂν ἦτον κόρη των· μοὶ περιέγραψε πῶς ἔζη εἰς τὴν οἰκίαν των, τίνες ἦσαν αἱ ἀσχολίας της, τίνα τὰ παιγνίδια, τίνες αἱ ἀπολαύσεις της· ἡ ἀλιεία, αἱ ἐκδρομαὶ διὰ πλοιαρίου, οἱ περίπατοι εἰς τὰ δάση· καὶ οὕτω παρήρηχοτο σχεδὸν ὅλος της ὁ καιρὸς, ἀφ' οὗ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἄφ' ἐτέρου ἐγὼ εἶχον νὰ τῇ διηγηθῶ ὅτι μοὶ συνέβη ἀφ' ὅπου ἐχωρίσθημεν, πῶς ἐκινδύνευσα ν' ἀποθάνω εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον ὅπου ὁ Ἀλέξης ἐργάζεται, καὶ πῶς, ὅταν ἔφθασα εἰς τῆς τροφοῦ μου, ἔμαθον ὅτι ἡ οικογένειά μου μ' ἐζήτηει, ἐξ οὗ ἠμποδίστην νὰ ὑπάγω νὰ ἰδῶ καὶ τὴν Στεφανὴν, καθὼς ἐπεθύμουν.

Ἔννοεῖται ὅτι ἡ οικογένειά μου ἐπέιχε τὴν εὐρυτέραν θέσιν εἰς τὴν διήγησίν μου, ἡ πλουσία μου οικογένεια· καὶ ἐπανελάθον εἰς τὴν Λίζαν ὅτι εἶχον εἰπεῖ εἰς τὸν Ματτίαν, ἐπιμένων πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐλπίδας τοῦ πλούτου. Ἄν αὐταὶ ἐπηλήθευον, θὰ ἠτύχουσαν πάντες, ὁ πατὴρ της, οἱ ἀδελφοὶ της, ἐκείνη, πρὸ πάντων ἐκείνη.

Ἡ Λίζα δὲν εἶχε τὴν πρόωρον πεῖραν τοῦ Ματτίαν, οὐδ' ὑπεβλήθη ποτὲ, κατ' εὐτυχίαν της, εἰς τὴν σχολὴν τῶν τροφίμων τοῦ Γεροφόλη· ἦτον ἐπομένως προθυμοτάτη νὰ παραδεχθῆ ὅτι πᾶς πλούσιος ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ εὐτυχὴς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ὅτι τὰ χρήματα ἦσαν ὡς μαγικὴ ράβδος δίδουσα, καθὼς εἰς τὰ παραμύθια, ὅτι τις ἐπιθυμεῖ. Ὁ πατὴρ της δὲν ἐφυλακίσθη διότι ἐπτώχυνε, καὶ διὰ τοῦτο ἡ οικογένεια ὅλη ἐξβίβηθη εἰς ἀπελπίσιαν· Ἄν ἐγὼ ἦμην ὁ πλούσιος ἢ ἂν ἐκείνη, ἀδιάφορον· τοῦλάχιστον ὡς πρὸς

τὸ ἀποτέλεσμα, ἦτον τὸ ἴδιον· θὰ ἤμεθα ὅλοι εὐτυχεῖς, καὶ ἐκείνη περὶ τούτου ἐμερίμνα καὶ μόνου· ὅλοι ἠνωμένοι καὶ ὅλοι εὐτυχεῖς.

Δὲν κατετρέβομεν δὲ ὅλον τὸν καιρὸν μας συνουμιλοῦντες ἐμπρὸς τοῦ καταβράκτου, καὶ ἀκούοντες τὸν κρότον τοῦ ὕδατος τοῦ καθορμῶντος διὰ τῶν σχισμᾶδων τῆς καταπακτῆς, ἀλλὰ κ' ἐπεριπατοῦμεν οἱ τρεῖς ὁμοῦ, ἡ Λίζα, ὁ Ματτίας κα' ἐγὼ, ἢ μᾶλλον οἱ πέντε, διότι καὶ ὁ Κάπης καὶ ἡ κυρία πλαγγῶν μᾶς συνώδευον.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετὰ τοῦ Βιτάλη, καὶ ἐσχάτως μετὰ τοῦ Ματτίαν εἶχον πολλοὺς τόπους διατρέξει εἰς τὰς πλανήσεις μου· δὲν ἀπῆντησα δὲ ποτὲ περιεργότερον ἐκείνου εἰς ὃν εὐρισκόμεθα τώρα. Τὰ δάση ἦσαν ἀπέραντα, αἱ πεδιάδες ὠραῖαι, καὶ οἱ βράχοι, οἱ λόφοι, τὰ σπήλαια, οἱ ἀφρίζοντες καταβράκται, αἱ ἤραμοι λίμναι, καὶ εἰς τὴν στενὴν κοιλάδα, ἧς ἀπότομα ἐγείρονται τὰ πλευρὰ, ἡ διώρυξ ὡς στιλπνὴ ταινία ἀνελίσσουμένη, ὅλα ταῦτα ἦσαν θαυμάσια. Ἡ ἀκοὴ ἐπλήττετο ὑπὸ τοῦ ψιθυρισμοῦ τῶν ὑδάτων, τοῦ κελადήματος τῶν πτηνῶν, τῆς βοῆς τοῦ ζερύρου διὰ τῶν μεγάλων δένδρων. Ἀληθές ὅτι πρὸ τινων ἐτῶν εἶχον ἐπίσης εὖρει ὠραίαν τὴν κοιλάδα τῆς Βιέβρας, ὥστε δὲν ἀπαιτῶ νὰ πιστευθῶ τόσον εὐκόλως. Θέλω νὰ εἰπῶ μόνον ὅτι πανταχοῦ ὅπου περιεπάτησα μετὰ τῆς Λίζης, ὅπου συνεπαίξαμεν, ὁ τόπος μοὶ ἐφαίνετο ἔχων καλλονὰς καὶ χάριτας, ὁποίας δὲν εἶχον διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἄλλοι ἴσως καλῆτερον κεκοσμημένοι ὑπὸ τῆς φύσεως. Τὴν χώραν ταύτην εἶδον μετὰ τῆς Λίζης, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου φωτιζομένη ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς χαρᾶς μου.

Τὸ ἐσπέρως ἐκαθήμεθα ἐμπρὸς τῆς οἰκίας, ὅταν δὲν ἦτον πολλὴ ὕγρασία, ἐμπρὸς τῆς ἐστίας, ὅταν ἦτον πυκνὴ ἢ ομίχλη, καὶ πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς Λίζας ἐπαίζον ἄρπαν. Καὶ ὁ Ματτίας ἐπίσης ἐπαίζε τὸ βιολίον ἢ τὸν αὐλόν, ἀλλ' ἡ Λίζα ἐπροτίμα τὴν ἄρπαν, καὶ ἐγὼ ἦμην ὑπερήφανος διὰ τοῦτο.

Ὅταν ἐχωρίζομεθα διὰ νὰ πηγαίνομεν εἰς τὰς κλινὰς μας, ἡ Λίζα μ' ἐζήτηει τὸ νεαπολιτικὸν ἄσμα μου καὶ τῇ τὸ ἔψαλλον.

Ἄλλ' ἀνάγκη ἦτον ν' ἀφήσω τὴν Λίζαν καὶ τὴν ὠραίαν χώραν, καὶ ν' ἀπέλθωμεν.

Εἰς ἐμὲ ἡ ἀναχώρησις αὕτη πολλὴν λύπην δὲν ἐπροξένησε. Τοσάκις ὠνευρέθην τὰ πλούτη, ὥστε εἶχον καταντήσει νὰ πιστεύω, ὅχι ἔτι θὰ πλουτήσω ποτὲ, ἀλλ' ὅτι ἤδη ἐπλούτησα, καὶ ὅτι μοὶ ἦκει· ὅταν δὴποτε ἐπιθυμίαν νὰ συλλάβω, ἵνα τὴν ἰδῶ ἐκτελουμένην προσεγγῶς, προσεγγέστατα, σχεδὸν ἀμέσως.

Αἱ τελευταῖαί μου λέξεις πρὸς τὴν Λίζαν—λέξεις, ἐννοεῖται, ἅς δὲν ἐπρόφραρα, ἀλλὰ μόνον ἐξέφρασα,—ἀποδεικνύουν ὑπὲρ πᾶσαν μακρηγορίαν πόσον εὐλικερῶς κατειχόμεν ὑπὸ τῶν τοιοῦτων ἐλπίδων.

ἐν ταύτῳ· ἀλλὰ σὺ δὲν θὰ θέλῃς νὰ ἔλθῃς, καὶ ἐγὼ δὲν θὰ θέλω τὴν συντροφίαν σου. Σὲ, ποτὲ δὲν σ' ἔδειραν.

— Ὅλος εἰς τὰς ἐλπίδας μου ἔκδοτος, εἶχον λησμονήσει τὸν Γαροφόλιν. Ἄλλ' ὅ,τι εἶπεν ὁ Ματτίας ἦτον πολὺ πιθανόν, καὶ δὲν μ' ἐχρειάζοντο ἄλλα ἐξηγήσεις ἵνα ἐνοήσω τὸν κίνδυνον ἡμῶν.

— Τί θέλεις; τὸν ἠρώτησα· θέλεις νὰ μὴ ἔμ-
βῃς εἰς τὰ Παρίσια;

— Νομίζω ὅτι ἂν δὲν ὑπάγω εἰς τὴν ὁδὸν Μουφετάρ, ἀρκεῖ τοῦτο, καὶ δὲν ὑπάρχει πιθανότης ν' ἀπαντήσω τὸν Γαροφόλιν.

— Μὴ ἔλθῃς λοιπὸν εἰς τὴν ὁδὸν Μουφετάρ. Θὰ ὑπάγω μόνος, καὶ τὸ ἐσπέρως ἀπαντῶμεθα εἰς ὄρισμένον τι μέρος περὶ τὰς ἑπτὰ.

Τὸ μέρος, ὃ προσδιώρισamen διὰ ν' ἀπαντηθῶ-
μεν, ἦτον ἡ ἄκρα τῆς γεφύρας τῆς Ἀρχιεπισκο-
πῆς, πρὸς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν τῆς Πα-
ναγίας. Ταῦτα ἀποφασίσαντες, ἐκινήσαμεν πάλιν
ἵνα εἰσέλθωμεν εἰς τὰ Παρίσια.

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ἰ-
ταλίας, ἐχωρίσθημεν, ἀμφοτέροι συγκεινημένοι,
ὡς ἂν ἐβλεπόμεθα δι' ἐσχάτην φοράν· καὶ ὁ μὲν
Ματτίας μετὰ τοῦ Κάπη διευθύνθη πρὸς τὸν βο-
τανικὸν κήπον, ἐγὼ δ' ἐστράφημ πρὸς τὴν ὁδὸν
Μουφετάρ, ἥτις ἦτον εἰς μικρὰν ἀπόστασιν.

Ἀπὸ ἐξ μνηῶν κατὰ πρότον ἤδη εὐρισκόμην
μόνος χωρὶς τοῦ Ματτία, χωρὶς τοῦ Κάπη πλη-
σίον μου, εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τῶν Παρισίων.
Τοῦτο δυσάρεστον μοι ἐπροξένει συναίσθησιν.

Ἄλλὰ δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσω νὰ μὲ καταβάλῃ
τὸ αἶσθημα τοῦτο, ἀφ' οὗ ἐπρόκειτο νὰ εὔρω τὸν
Βαρβερίνον, καὶ δι' αὐτοῦ τὴν οἰκογένειάν μου.

Εἶχον γράψει εἰς τεμάχιον χαρτίου τὰ ὀνόμα-
τα καὶ τὰς διευθύνσεις τῶν ξενοδόχων, παρ' οἷς
ἔμελλον νὰ εὔρω τὸν Βαρβερίνον· ἀλλὰ περιττὴ
ἦτον ἡ πρόνοια αὕτη, διότι δὲν εἶχον λησμονήσει
οὔτε τὰ ὀνόματα οὔτε τὰς διευθύνσεις, καὶ ἀνάγκη
δὲν εἶχον νὰ ἰδῶ τὸ χαρτίον μου. Τὰ ὀνόματα
ἦσαν: Παϊότος, Βαρβαβώδης καὶ Χοπινέτος.

Ὁ πρῶτος ὃν ἀπήντησα ὡς κατέβαινον τὴν ὁ-
δὸν Μουφετάρ ἦτον ὁ Παϊότος. Χωρὶς πολὺ νὰ
πτοηθῶ εἰσῆλθον εἰς εἶδος καπηλείου κατέχον-
τος τὸ πρόσγειον οἰκίας ἐνοικιαζομένης κατὰ δω-
μάτια. Τὸν Βαρβερίνον ὅμως εἰδήτησα μετὰ φωνῆς
τρεμούσης.

— Τί πράγμα εἶναι ὁ Βαρβερίνος;

— Ὁ Βαρβερίνος ἀπὸ τὸ Χαθανόν.

Καὶ περιέγραψα τὴν εἰκόνα τοῦ Βαρβερίνου,
τουλάχιστον τοῦ Βαρβερίνου ὡς τὸν εἶχον ἰδεῖ ὅ-
τε ἐπέστρεψεν ἐκ Παρισίων. Πρόσωπον τραχὺ, ἔκ-
φρασιν ἀπότομον, κεφαλὴν κλίνουσαν εἰς τὸν δε-
ξιὸν ὦμον.

— Δὲν ἔχομεν. Δὲν γνωρίζω.

Εὐχαριστήσας, ἐπορεύθην παρακάτω, πρὸς τὸν
Βαρβαβώδην, ὅστις ἦτον δωματίων ἐνοικιαστής,
καὶ συγχρόνως ὀπωροπώλης.

Καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπανέλαβον τὴν ἐρώτησίν μου.

Κατ' ἀρχάς δὲν ἤθελον νὰ μ' ἀκούσουν. Ἄγῃρ
καὶ γυνὴ ἦσαν ἐνησχολημένοι. Ὁ μὲν ἔκοπτε διὰ
μαχαίρας ἥτις εἶχε σχῆμα μυστηρίου πηκτόν τινα
πράσινον πολτὸν, ὅστις, κατ' αὐτὸν, ἦτον σπα-
νάκια· ἡ δὲ ἐφιλονεῖκε μετὰ τινος ἀγοραστοῦ,
δι' ἄσχυριζομένη ὅτι τῇ ἔδωκεν ἓνα ὀβολὸν ὀλιγώ-
τερον. Τέλος δ' ἀφ' οὗ τρις ἐπανέλαβον τὴν ἐρώ-
τησίν μου, κατώρθωσα νὰ λάβω μίαν ἀπόκρισιν.

— Ἄ! ναί, ὁ Βαρβερίνος. . . Τὸν εἶχομεν, εἶ-
ναι πολὺς καιρὸς τώρα· τέσσαρες χρόνοι καὶ πα-
ρεπᾶν.

— Πέντε, εἶπεν ἡ γυνή, καὶ μᾶς χρεωστῆ μά-
λιστα ἀκόμη καὶ μίαν ἐβδομάδα. Ποῦ εἶναι τὸς
τώρα ὁ κατεργάτης;

Αὐτὸ τοῦτο ἤθελον νὰ μάθω καὶ ἐγὼ.

Ἐξῆλθον λοιπὸν καὶ ἐντεύθην ἀπρακτος, καὶ
ὀπωσοῦν ἀνήσυχος. Ὁ Χοπινέτος ἀκόμη μοι ἔ-
μενεν. Ἄν καὶ αὐτὸς δὲν ἤξευρε, πρὸς ποῖον θ'
ἀπεινιόμην; ποῦ θὰ εἰζήτουν τὸν Βαρβερίνον;

Ὡς ὁ Παϊότος, οὕτως ἦτον ξενοδόχος καὶ ὁ
Χοπινέτος. Ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου
ἐμαγαίρευε, καὶ ὅπου ἦσαν καὶ αἱ τράπεζαι, πολ-
λοὶ ἄνθρωποι ἐκάθητο εἰς αὐτάς.

Τὰς ἐρωτήσεις μου ἀπηύθυνον εἰς τὸν Χοπινέ-
τον τὸν ἴδιον, ὅστις μεταλλινὴν κουτάλαν ἔχων
εἰς τὰς χεῖρας, κατεγίνετο νὰ χύνη τὴν σού-
παν εἰς τῶν ξένων του τὰ πινάκια.

— Ὁ Βαρβερίνος, μοι εἶπε δὲν εἶναι πλέον ἐ-
δῶ.

— Καὶ ποῦ εἶναι; ἐρώτησα τρέμων.

— Ἄ! δὲν ἤξεύρω.

Σκοποδινία μὲ κατέλαβε, καὶ μοι ἐφάνη ὅτι
ἐχώρευον εἰς τὴν φωτίαν οἱ λέβητες.

— Ποῦ ἤμπορῶ νὰ τὸν ζητήσω; ἠρώτησα.

— Δὲν ἀφῆκε τὴν διεύθυνσίν του.

Φαίνεται δ' ὅτι ἡ φυσιογνωμία μου ἐξέφρασεν
εὐγλώττως καὶ συγκινητικῶς τὴν ἀπελπισίαν
μου, διότι εἰς τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἔτρωγον πλη-
σίον τῆς ἐστίας μοι ἀπέτεινε τὸν λόγον.

— Τί τὸν θέλεις τὸν Βαρβερίνον; μ' ἠρώτησα.

Ἀδύνατον μοι ἦτον ν' ἀποκριθῶ εὐκρινῶς καὶ
νὰ διηγήθῃ ὅλην τὴν ἱστορίαν μου.

— Ἐρχομαι ἀπὸ τὸν τόπον του, τὸ Χαθα-
νόν, καὶ τῷ φέρω εἰδήσεις τῆς γυναικὸς του. Μ'
εἶπε πῶς θὰ τὸν εὔρω ἐδῶ.

— Ἄν ἤξεύρεις ποῦ εἶναι ὁ Βαρβερίνος, εἶπεν
ὁ ξενοδόχος πρὸς τὸν ἐρωτήσαντά με, ἤμπορεῖς
νὰ τὸ εἶπῃς εἰς αὐτὸ τὸ παιδίον. Δὲν θέλει νὰ τὸν
βλάψῃ. Δὲν εἶναι ἀληθὲς, παιδίον;

— Ὡ! ὄχι, κύριε.

Ἡ ἐλπίς μοι ἐπανήλθε.

— Ὁ Βαρβερίνος τώρα πρέπει νὰ κατοικῇ εἰς
τὸ ξενοδοχεῖον Καντάλ τῆς παρόδου τοῦ Ὡστερ-
λίτζ. Ἐκεῖ ἦτον πρὸς τριῶν ἐβδομάδων.

Εὐχαρίστησα διὰ τὴν πληροφορίαν, καὶ ἐξῆλ-
θον· ἀλλὰ, πρὶν ὑπάγειν εἰς τὴν πόρην τοῦ Ὡ-

Καὶ ἐν ᾧ ἐκλονεῖτο ἡ κεφαλή της, ἐστήριζεν ἐπ' ἐμὲ τὸ βλέμμα καὶ μ' ἐθεώρει.

Ἐγὼ ὅμως τὴν ἀπέσπασα τῆς ἐρεύνης της.

— Παρακαλῶ, κυρία, τῇ εἶπον, εἰπέτε μοι ὅ,τι ἤξεύρετε.

— Ἀλλὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἤξεύρω· μόνον ὅτι σοὶ διηγήθην, παιδίον μου, δηλαδή, κύριέ μου.

— Τί σὰς εἶπεν ὁ Βαρβερίνος περὶ τῆς οἰκογενείας μου. Βλέπετε τὴν συγκίνησίν μου, κυρία, τὴν ταραχὴν μου, τὴν ἀγωνίαν μου.

Ἀλλὰ χωρὶς νὰ μ'ἀπαντήσῃ ὕψωσε πάλιν τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Κύτταξε πρᾶγμα! εἶπε.

Τὴν στιγμὴν ταύτην γυνή, ἥτις ἐφαίνετο ὡς ὑπερήτρια, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Τότε ἡ ξενοδόχος τοῦ Καντάλ ἀφῆκεν ἐμὲ καὶ πρὸς αὐτὴν ἀποτεινομένη,

— Κύτταξε πρᾶγμα! ἐπανελάθε. Τὸ παιδίον τοῦτο, ὁ νέος αὐτὸς κύριος, εἶν' ἐκεῖνος δι' ὃν ὠμίλει ὁ Βαρβερίνος. Αὐτὸς ἔφθασε, καὶ ὁ Βαρβερίνος δὲν ὑπάρχει πλέον. Κύτταξε. . . πρᾶγμα!

— Ὁ Βαρβερίνος λοιπὸν, εἶπον, ποτὲ δὲν σὰς ὠμίλησε περὶ τῆς οἰκογενείας μου;

— Εἰκοσάκις, ἑκατοντάκις. Ἐλεγεν ὅτι εἶναι πλουσία οἰκογένεια.

— Ποῦ κατοικεῖ αὐτὴ ἡ οἰκογένεια; Πῶς δ-νομάζεται;

— ὦ! ἄλλο πρᾶγμα. Τοῦτο ποτὲ δὲν τὸ εἶπεν ὁ Βαρβερίνος. Ἐννοεῖς τὸ εἶχε κουφόν. Ἦθελε νὰ λάθῃ τὴν ἀνταμοιβὴν μόνος αὐτὸς, ὡς καὶ ἦτον δίκαιον. Ἐπειτα ἦτον πονηρός.

Ἦ δυστυχία! Τὸ κατελάμβανον, ἄριστα τὸ ἐνόουν ὅ,τι ἡ γράια ἤθελε νὰ εἰπῇ. Ἀποθνήσκων ὁ Βαρβερίνος ἔλαβε μετ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν τάφον τὸ μυστικόν τῆς γεννήσεώς μου.

Ἐφθασα λοιπὸν τόσον πλησίον τοῦ τέρματος, καὶ τὸ τέρμα μὲ διέφρυσεν! ὦ τὰ ὠραῖά μου ὄνειρα, τὰς ἐλπίδας μου!

— Καὶ δὲν γνωρίζετε κανένα, ἠρώτησα τὴν γράιαν, εἰς ὃν τίποτε νὰ εἶπεν ὁ Βαρβερίνος;

— Δὲν εἶχεν ὁ Βαρβερίνος τὴν ἀνοησίαν νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς κανένα. Ἦτον πολὺ δὺπιστος τὸν χαρκατῆρα.

— Καὶ ποτὲ δὲν εἶδατε κανένα τῆς οἰκογενείας μου νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν εὔρῃ;

— Ποτέ.

— Οὔτε φίλους του, πρὸς οὓς νὰ ὠμίλησε περὶ τῆς οἰκογενείας μου;

— Δὲν εἶχε φίλους.

Διὰ τῶν δύο χειρῶν μου συνέλαβον τὴν κεφαλὴν μου· ἀλλὰ μάτῃν ἐζήτουν· οὐδὲν εὕρισκον ἱκανόν νὰ μ'ἐδηγήσῃ. Ἦμην δὲ καὶ τόσον συγκεινιμένος, τόσον τεταραγμένος, ὥστε οὐδὲ τὴν σειρὰν τῶν ἰδίων μου ἰδεῶν ἠδύναμην ν' ἀκολουθήσω.

— Ἀπαῖ, εἶπεν ἡ γράια, ἀφοῦ πολλὴν ὥραν ἐσκέφθη, ἔλαβε μίαν ἐπιστολήν, ἐπιστολήν ἐπι-συστάσει.

— Πόθεν ἤρχετο;

— Ἀγνοῶ. Ὁ ταχυδρόμος τῷ τὴν ἔδωκε, καὶ δὲν εἶδον τὸ γραμματόσημον.

— Αὐτὴ ἡ ἐπιστολὴ δύναται βεβαίως νὰ εὐ-ρεθῇ.

— Ὅταν ἀπέθανεν, ἤρουνήσαμεν ὅ,τι εἶχεν ἀφήσει ἐδῶ· ὅχι ἐκ περιεργείας, ἐννοεῖται, ἀλλὰ διὰ νὰ εἰδοποιήσωμεν τὴν γυναῖκά του. Δὲν εὐρομεν ὅμως τίποτε. Οὔτε εἰς τὸ νοσοκομεῖον κἀνὲν χαρτίον δὲν εὐρέθη εἰς τὰ ἐνδύματά του. Ἄν δὲν εἶχεν εἰπεῖ ὅτι κατοικεῖ εἰς Χαθανόν, δὲν θὰ ἦτον δυνατόν νὰ μὴνύσωμεν τὸν θάνατόν του εἰς τὴν γυναῖκά του.

— Ἦ μάνα Βαρβερίνα λοιπὸν εἰδοποιήθη;

— Ἀκούεις λέγει!

Τότε ἔμεινα πολλὴν ὥραν χωρὶς νὰ εὕρισκω λέξιν. Τί νὰ εἰπῶ; Τί νὰ ἐρωτήσω; Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ μοι εἶπον ὅ,τι ἤξευρον· δηλαδή, δὲν ἤξευρον τίποτε. Βεβαίως δὲ εἶχον πάσῃ δυνάμει προσπαθῆσαι νὰ μάθωσιν ὅ,τι ὁ Βαρβερίνος ἐπέμεινε νὰ τοῖς κρύψῃ.

Ἐυχαριστήσας λοιπὸν, ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν.

— Καὶ ποῦ ὑπάγεις τώρα; μ'ἠρώτησεν ἡ γράια.

— Νὰ εὔρω τὸν φίλον μου;

— Ἄ! ἔχεις φίλον;

— Μάλιστα.

— Κατοικεῖ εἰς τὰ Παρίσια;

— Ἐφθάσαμεν ἡμεῖς εἰς τὰ Παρίσια σήμερον τὸ πρωί.

— Αἰ! ἤξεύρεις λοιπὸν· ἂν δὲν ἔχῃς ξενοδοχεῖον, ἠμπορεῖς νὰ κατοικήσῃς ἐδῶ. Ἐδῶ θὰ εἶσαι πολὺ καλὰ, χωρὶς νὰ καυχηθῶ, καὶ εἰς οἰκίαν τιμίαν. Πρόσεξε ὅτι ἂν ἡ οἰκογένειά σου σὲ ζητῇ, καὶ ἰδῇ ὅτι πολὺν καιρὸν δὲν λαμβάνει εἰδήσεις τοῦ Βαρβερίνου, ἐδῶ θ' ἀπευθυνθῇ καὶ ὅχι ἀλλοῦ. Τότε, ἂν εἶσαι ἐδῶ, θὰ ἠμπορέσῃς νὰ τὴν δεχθῇς. Τοῦτο δὲν εἶναι ὀλίγον. Ποῦ νὰ σ'εὔρῃ ἂν δὲν εἶσ' ἐδῶ; Τοῦτο τὸ λέγω πρὸς τὸ συμφέρον σου Πόσης ἡλικίας εἶναι ὁ φίλος σου;

— Ὀλίγον νεώτερός μου.

— Κύτταξ' ἐκεῖ! Δύο νέα παιδάκια εἰς τοὺς δρόμους τῶν Παρισίων! Τόσον κακὰς γνωριμίας ἠμποροῦν νὰ κάμουν! Τόσον ὑποπτα ξενοδοχεῖα ὑπάρχουν. Δὲν εἶναι καθὼς ἐδῶ, ὅπου ἔχομεν τόσῃν ἡσυχίαν. Τὸ θέλει ὅμως ἡ συνοικία.

Πολὺ πεπεισμένος δὲν ἤμην περὶ τῆς φιλησυχίας τῆς συνοικίας· ἦτον δὲ τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Καντάλ μία τῶν βυραρωτέρων καὶ ἀθλιωτέρων οἰκιῶν ἐξ ὧν ποτὲ εἶδον, καὶ ὅμως πολλὰς ἀθλιωστάτας εἶχον ἰδεῖ εἰς τὸν πολυπλάνητα βίον μου. Ἦ πρότασις ὅμως τῆς γράιας δὲν ἦτον σκέψως ἀναξία. Οὐδ' ἦτον δὲ στιγμὴ ἐκεῖνη καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ φανῶ δύσκολος, οὐδ' εἶχον τὴν οἰκογενεῖάν μου, τὴν πλουσίαν μου οἰκογένειαν, ὅπως κατοικήσω μετ' αὐτῆς εἰς τὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα τῶν λαμπρῶν λεωφόρων, ἢ εἰς τὴν ὠραίαν οἰκίαν της, ἂν κατόικει εἰς τὰ Παρίσια. Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον

— Αἴ, λοιπόν; ἔκραξε μακρόθεν.

— Ὁ Βαρβερίνος ἀπέθανε.

Τότε τρέχων ἔφθασε πρὸς ἐμέ· συντόμως δὲ τῷ διηγήθη τί ἐπραξε καὶ τί ἔμαθον,

Μοὶ ἔδειξε δὲ λύπην διὰ τοῦτο, ἣν γλυκεῖαν ἠσθάνθη εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ ἠσθάνθη ὅτι, ἂν ἐφοβείτο τὴν οἰκογένειάν μου δι' ἑαυτὸν, ἐπεθύμει ὁμως εἰλικρινῶς ὑπὲρ ἐμοῦ νὰ εὔρω τοὺς γονεῖς μου.

Διὰ καλῶν λόγων πνεόντων ἀγάπην ἐπροσπάθησε νὰ με παρηγορήσῃ, καὶ πρὸ πάντων νὰ με πείσῃ ὅτι δὲν ἔπρεπε ν' ἀπελπίζωμαι.

— Ἀρ' οὐ οἱ γονεῖς σου εὔρον τὸν Βαρβερίνον, θ' ἀνητυχήσουν οὐδὲν πλέον περὶ αὐτοῦ ἀκούοντες. Θὰ θελήσουν νὰ μάθουν τί ἐγίνε, καὶ φυσικῶς θὰ ἔλθουν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Καντάλ. Ὑπάγωμεν λοιπὸν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Καντάλ. Ὀλίγων ἡμερῶν μόνον εἶναι ἀναβολή, περισσότερον τίποτε.

Αὐτὸ τοῦτο μοὶ εἶχεν εἰπεῖ καὶ ἡ γράφια ἧς ἐκλονεῖτο ἡ κεφαλή· ἐκ τοῦ στόματος ὅμως τοῦ Ματτία αἱ λέξεις αὗται μοὶ ἐφάνησαν πολὺ σπουδαιότεραι. Προφανῶς περὶ ἀναβολῆς ἐπρόκειτο μόνον. Τί παιδίον ἦμην ὅτε ἐλυπούμην καὶ ἀπηλπίζομην!

Τότε, ὀλίγον καθησυχάσας, διηγήθη εἰς τὸν Ματτίαν ὅτι εἶχον μάθει περὶ Γαροφόλη.

— Ἀκόμη τρεῖς μῆνας! ἀνέκραξε.

Καὶ ἤρχιστε νὰ χορεύῃ ἐν τῷ μέτῳ τῆς ὁδοῦ, τραγωδιῶν.

Ἐπειτα αἶφνης σταθεὶς καὶ πλησιάσας με,

— Ἡ οἰκογένεια τοῦ μὲν δὲν εἶναι ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ δέ. Σὺ θλίβεσαι διότι ἀπώλεσας τὴν ἐδικὴν σου, καὶ ἐγὼ χορεύω διότι ἀπώλεσθη ἡ ἐδική μου.

— Θεὸς δὲν εἶναι οἰκογένεια, δηλαδὴ θεὸς ὡς τὸν Γαροφόλην. Ἄν εἶχες ἀπολέσει τὴν ἀδελφὴν σου Χριστίαν, θὰ ἐχόρευες;

— ὦ! μὴ λέγεις τοῦτο!

— Βλέπεις λοιπόν;

Παρακολουθοῦντες τὴν προκυμαίαν, ἐφθάσαμεν εἰς τὸν διάδρομον τοῦ Ὠστερλιτζ, καὶ ἐπειδὴ τοὺς ὀφθαλμούς μου δὲν ἐτύφλωον πλέον ἡ συγκινήσεις, ἤμπόρουν νὰ ἰδῶ πόσον ὠραῖος εἶναι ὁ Σηκουάνας τὴν ἑσπέραν, ὅταν ἡ πανσέληνος ἀντανακλάται εἰς αὐτὸν, καὶ χυσαὶ τρέμουσαι καταστίζουσι τὴν ἐπιφάνειάν του, μέγιστον καθρέπτην βευστόν.

Ἄν τὸ ξενοδοχεῖον Καντάλ ἦτον τιμῆα οἰκία, ὠραία ὁμως βεβαίως δὲν ἦτον. Ὅτε ὡς μόνον φῶς ἔχοντες μικρὸν καπνίζον κηρίον, εὐρέθημεν ἐντὸς μικροῦ δωματίου ὑπὸ τὴν στέγην, τόσον στενοχώρου, ὥστε ὁ εἰς εἶς ἡμῶν ἠναγκάζετο νὰ κάθηται εἰς τὴν κλίνην, ὅταν ὁ ἄλλος ἤθελε νὰ ἵσταται ὄρθιος, μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ὅτι δὲν εἶχον ἐλπῖσει εἰς τοιοῦτον κοιτώνα νὰ κοιμηθῶ. Τὰ ὑποκίτρινα βαμβακερὰ σινδόνια πόσον ὀλίγον ὠμοιά-

ζον τὰ ὠραία σπάργανα περὶ ὧν τοσάκις μοὶ ὠμίλησεν ἡ μάνα Βαρβερίνα!

Οὐδὲ τὸ δεῖπνον, συγκείμενον ἐκ τεμαχίου ἄρου μετ' ὀλίγου τυρίου ἰταλικοῦ, ὠμοίαζε τὸ ὠραῖον συμπόσιον, ὃ ἐφαναζόμην ὅτι θὰ ἡδυνάμην νὰ προσφέρω εἰς τὸν Ματτίαν.

Ἄλλ' ὅπως δήποτε, τὰ πάντα δὲν εἶχον ἀπολεσθῆ, καὶ ὑπομονὴν μόνον ἔπρεπε νὰ ἔχω.

Τοῦτο σκεπτόμενος, ἀπεκοιμήθη.

*Ἐπτα συνέχια.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου.

Δὲν ἔ' αποδείξῃ τὴν ἀκινήσιν τῆς γῆς τὸ περὶ κινήσεως αὐτῆς διάταγμα τῆς Ῥώμης, ἐὰν δὲ ὑπῆρξον παρατηρήσεις ἀκριβεῖς ἀποδεικνύουσαι ὅτι αὐτὴ κινεῖται, ἅπαντες ὅμοι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἤθελον ἐμποδίσει αὐτὴν νὰ περιστρέφηται, οὐδ' ἑαυτοὺς ἤθελον ἐμποδίσει νὰ συμπεριστρέφονται μετ' αὐτῆς.

PASCAL.

Ἡ ἀστρονομία εἶναι ἡ ἀρχαιότατη πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, καθότι ἐγεννήθη σὺν τῷ πολιτισμῷ, ἀλλ' αἱ πρῶται περὶ τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου ἰδέαι τῶν ἀνθρώπων ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς ἰδέας, ἃς ἤθελε συλλάβει ὁ τυχὼν ἀμαθὴς παρατηρῶν τὸν οὐράνιον θόλον.

Πρὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος οὐδὲν ἐγίνωσκον περὶ τοῦ ἀπείρου, οὐδ' εἶχον εἰδησίν τινα ἀκριβῆ περὶ τῆς συστάσεως τοῦ σύμπαντος. Ἐνόμιζον ὅτι ἡ γῆ ἔμενεν ἀκίνητος εἰς τὸ κέντρον τοῦ κόσμου, ὅτι ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστῆρες περιστρέφοντο περὶ τὴν ἡμετέραν σφαῖραν ὡς δᾶδες δεδευμένοι εἰς ὕλικούς τινας κύκλους. Ἐφαναζόντο ὅτι ὁ οὐράνιος θόλος ἦτο στερεός.

Ὅπως δυνηθῶσι νὰ ἐξερευνηθῶσι τὰ μυστήρια τοῦ σύμπαντος, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἀνακαλύψωσι τὸ μέγα γεγονός τὸ ἀσυμβίβαστον ὅλως πρὸς τὴν ἀπατηλὴν τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν ἀντίληψιν, τὴν ἡμερησίαν, λέγομεν, περιστροφὴν τῆς γῆς καὶ τὴν ἑτησίαν αὐτῆς περὶ τὸν ἥλιον κίνησιν. Ἡ μεγάλη αὕτη ἀνακάλυψις ὁφείλεται εἰς τὸν Κοπερνίκον.

Ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀποδέχονται εὐκόλως τὰς νέας ἀληθείας, καὶ ὅτι τὰς ἀποκρούουσι τόσῳ μάλλον καθόσον ὀλιγώτερον προσβάλλουσι τὰς αἰσθήσεις αὐτῶν. Πᾶς τις ἐννοεῖ ὅτι καὶ ἡ ἀλήθεια αὕτη δὲν ἐπεβλήθη ἄνευ κόπου, καὶ ὅτι δὲν ἀντικατέστησεν ἄνευ ἀντιστάσεως πλάνην ἀρχαιοτάτην. Ἡ περὶ κινήσεως τῆς γῆς θεωρία, ἡ οὐσιώδης αὕτη βᾶσις τῆς νεωτέρας ἀστρονομίας, δὲν ἔχει σήμερον τοὺς ἀντιλέγοντας, ἡ περιστροφὴ τῆς γῆς εἶναι ἀλήθεια, ἣτις ἐπιβάλλεται εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὁ θρίαμβος αὐτῆς διὰ δακρύων ἐξηγοράσθη.

Ὁ Κοπερνίκος ὅμως ἀπέφυγε τὴν δυστυχίαν, εἶχε καρδίαν ταπεινὴν καὶ ἠγάπα τὴν ἐρημίαν, διήκυσσε δὲ τὸν βίον αὐτοῦ ἡσύχως ἀσχολούμενος